

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού και του Θερμαλισμού»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. Γενικά:

Είναι γνωστό ότι η χώρα μας διαθέτει πλούτο ιαματικών φυσικών πόρων (ιαματικές πηγές, ιαματικά νερά και αέρια, ιαματικούς πηλούς). Ο πλούτος αυτός κατά το μεγαλύτερο μέρος του παραμένει αναξιοποίητος λόγω έλλειψης σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, κατάλληλων υποδομών και επενδυτικών κινήτρων. Ο Ιαματικός Τουρισμός σήμερα περιορίζεται πρακτικά στην εξυπηρέτηση ηλικιωμένων ατόμων, μέσω κυρίως των ασφαλιστικών τους ταμείων.

Με την πρόταση νόμου επιδιώκεται να εκσυγχρονισθεί η ισχύουσα από το 1920 νομοθεσία περί Ιαματικών Πηγών και να τεθούν οι βάσεις για την ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού και του Θερμαλισμού, έτσι ώστε να υπάρξουν οι κατάλληλες υποδομές για την προσέλκυση καταναλωτών υψηλού εισοδηματικού επιπέδου, καθώς και εκείνων που επιζητούν βελτίωση της ευεξίας τους, συνδυασμό των ευεργετικών ιδιοτήτων των ιαματικών φυσικών πόρων με άθληση, με υπηρεσίες αισθητικής, αναζωογόνησης, αναψυχής, ακόμα και με εξειδικευμένα Κέντρα Αποκατάστασης Υγείας. Για το σκοπό αυτόν θεσπίζονται προϋποθέσεις και κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων ανάπτυξης του Ιαματικού Τουρισμού, τη δημιουργία υψηλής ποιότητας υποδομών και προσφερόμενων υπηρεσιών, την εξασφάλιση προϋποθέσεων υγιούς ανταγωνισμού και παροχής υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, ώστε η χώρα να καταστεί τόπος ιαματικού προορισμού.

Για πρώτη φορά προτείνεται νομικό πλαίσιο για το θερμαλισμό ως ειδική μορφή τουρισμού, που έχει στόχο την αναζωογόνηση και ευεξία του ανθρώπου με χρήση ιαματικών φυσικών πόρων, στη φυσική τους κατάσταση ή μετά από επεξεργασία ή μείξη με κοινό ή θαλασσινό νερό σε ειδικές προς τούτο εγκαταστάσεις. Επίσης, μέχρι σήμερα η «ανακήρυξη» αφορούσε κατά κανόνα στο νερό. Με την πρόταση νόμου παρέχεται η δυνατότητα αναγνώρισης, σύμφωνα με τα επιστημονικώς παραδεκτά, οποιουδήποτε ρευστού ως ιαματικού φυσικού πόρου, όπως λ.χ. πηλού κατάλληλου για πηλοθεραπεία, αέριου κατάλληλου για εισπνοθεραπεία. Περαιτέρω, δίδεται ιδιαίτερη σημασία στον τομέα της προστασίας των ιαματικών φυσικών πόρων, δοθέντος ότι δεν αναφέρεται μόνο στην πηγή, δηλαδή στη φυσική ανάβλυση, αλλά και στην «αποθήκη» που τροφοδοτεί τη φυσική ανάβλυση, ανάλογα με τα ιδιαίτερα υδρογεωλογικά χαρακτηριστικά της κάθε περίπτωσης, με τον καθορισμό «περιοχής προστασίας» ταυτόχρονα με την αναγνώριση του φυσικού πόρου ως ιαματικού. Επίσης, η πρόταση νόμου περιέχει πρόβλεψη για διαπίστωση των ενδείξεων και των αντενδείξεων των ιαματικών φυσικών πόρων, καθώς και για καταγραφή (monitoring) των διακυμάνσεων της ποσότητας και της ποιότητας αυτών, ώστε να προστατεύονται επαρκώς οι φυσικοί πόροι, οι καταναλωτές, αλλά και οι υποψήφιοι επενδυτές, οι οποίοι, πλέον, έχουν τη δυνατότητα να ανατρέχουν στις πληροφορίες του «Μητρώου Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών» που

δημιουργείται, ώστε να σχεδιάσουν τις επενδύσεις με βάση πραγματικά δεδομένα. Παράλληλα παρέχεται η δυνατότητα αναγνώρισης ευρύτερων περιοχών, στις οποίες αφθονούν υδροθερμικοί φυσικοί πόροι και συντρέχουν και άλλοι παράγοντες, όπως φιλικό περιβάλλον, ως θερμαλιστικών πάρκων.

Με αυτή την πρόταση νόμου δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για το συνδυασμό Ιαματικού Τουρισμού, Θερμαλισμού και Κέντρων Αποκατάστασης Υγείας, ώστε να επιτυγχάνεται πλήρης αξιοποίηση των ιαματικών φυσικών πόρων. Ταυτόχρονα, προβλέπεται, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και λοιπούς φορείς, η δημιουργία εξειδικευμένου επιστημονικού, διοικητικού και νοσηλευτικού προσωπικού, η «δια βίου» συνεχής εκπαίδευσή του και προσφέρονται φορολογικά κίνητρα για την ειδικευση των υπηρετούντων γιατρών στις διάφορες χρήσεις των φυσικών πόρων, σε αναγνωρισμένες σχολές του εξωτερικού ή σε διεθνούς φήμης λουτροπόλεις.

Με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο δεν υπάρχουν ενιαίοι κανόνες τιμολόγησης του ιαματικού φυσικού πόρου, ούτε προβλέπεται η δημιουργία «φορέα διανομής» εκεί που η διαθέσιμη ποσότητα ιαματικού φυσικού πόρου το επιτρέπει. Με την πρόταση νόμου δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας «φορέα διανομής», ενώ ορίζεται ενιαία τιμολόγηση του ιαματικού φυσικού πόρου για όσους είναι συνδεδεμένοι με το ίδιο δίκτυο διανομής και καθορίζονται ενιαία κριτήρια τιμολόγησης.

B. Ειδικότερα:

1. Με τις προτεινόμενες στο Κεφάλαιο Α' (άρθρα 1-2) διατάξεις αποσαφηνίζονται οι σχετικοί με τον Ιαματικό Τουρισμό και τον Θερμαλισμό όροι και τίθενται οι γενικότεροι σκοποί που προωθούνται με την πρόταση νόμου.

2. Με τις προτεινόμενες στο Κεφάλαιο Β' (άρθρα 3- 6) διατάξεις ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στον τρόπο και στη διαδικασία ανακήρυξης ενός φυσικού πόρου ως Ιαματικού, συστήνεται Συμβούλιο Αναγνώρισης Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών πηγών και γίνεται πρόβλεψη για άρση της αναγνώρισης όταν οι ιδιότητες του φυσικού πόρου αλλοιωθούν.

3. Με τις διατάξεις που περιλαμβάνονται στο Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 7-9) της πρότασης ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη διαχείριση και αξιοποίηση των ιαματικών φυσικών πόρων οι οποίοι προβλέπεται ότι ανήκουν στο Δημόσιο. Με τις διατάξεις του ίδιου κεφαλαίου προβλέπεται η υπό όρους χρήση ιαματικών φυσικών πόρων για θερμαλιστικούς σκοπούς μετά από ειδική άδεια. Με τις διατάξεις του άρθρου 9 του κεφαλαίου αυτού προτείνεται η διάρθρωση των υπηρεσιών του Δημοσίου (Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης – Περιφέρειες) που θα είναι αρμόδιες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που πηγάζουν από τις διατάξεις της πρότασης νόμου.

4. Με τις προτεινόμενες στο Κεφάλαιο Δ' (άρθρο 10) διατάξεις ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την προστασία των ιαματικών πηγών και των ιαματικών φυσικών πόρων και παρέχονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτήσεις για τον καθορισμό των μέτρων προστασίας και των περιορισμών στα όρια κάθε περιοχής στην οποία υφίσταται ή θα αναγνωρισθεί ιαματικός φυσικός πόρος, των οργάνων και της διαδικασίας ελέγχου, των κυρώσεων σε περίπτωση παραβάσεων κ.λπ..

5. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε' (άρθρα 11-16) προβλέπονται οι αναγκαίες άδειες για την αξιοποίηση

κάθε ιαματικού φυσικού πόρου και την εκτέλεση των έργων αξιοποίησης αυτού και ταυτόχρονα προσδιορίζονται τα όργανα χορήγησης των αδειών αυτών. Επίσης προτείνονται διατάξεις σχετικές με την παρακολούθηση και τον έλεγχο εφαρμογής των αδειών αυτών. Με τις διατάξεις του άρθρου 15 προβλέπεται για πρώτη φορά η λειτουργία Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Θερμαλισμού και παρέχονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτήσεις για τον καθορισμό των προδιαγραφών τους και τη θέσπιση Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού, ενώ με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρέχονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτήσεις για τη χορήγηση στα κέντρα αυτά πιστοποιητικού ποιότητας, αλλά και για τον χαρακτηρισμό ευρύτερων περιοχών ως Θερμαλιστικών Πάρκων.

6. Με τις προτεινόμενες στο Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 17 – 18) διατάξεις προβλέπονται τα αρμόδια όργανα για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης της ισχύουσας νομοθεσίας, καθορίζεται το είδος και το ύψος των προστίμων με πρόβλεψη έως και αφαίρεση της άδειας λειτουργίας των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Θερμαλισμού.

7. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ' (άρθρα 19-25) ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την απαλλοτρίωση εκτάσεων με στόχο την αξιοποίηση των φυσικών ιαματικών πόρων, την κατάργηση των υφιστάμενων διακρίσεων των ιαματικών πηγών σε τοπικής και τουριστικής σημασίας, υπαγωγή των υφιστάμενων ιαματικών πηγών στις διατάξεις του παρόντος ενώ περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο αυτό πέντε παραρτήματα με τις βασικές κατηγορίες χρήσης Ιαματικών Φυσικών Πόρων, με τις κύριες μορφές παροχής υπηρεσιών Θερμαλισμού, με τις βασικές κατηγορίες έργων χρήσης και αξιοποίησης Ιαματικών Φυσικών Πόρων, με τα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και Θερμαλισμού και τέλος κατάλογο Ιαματικών Πηγών ανακηρυγμένων κατά το προϊσχύσαν (της πρότασης νόμου) δίκαιο.

Αθήνα, 8 Νοεμβρίου 2004

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Παπουτσής Χρήστος
Σγουριδής Παναγιώτης
Ανωμερίτης Γεώργιος
Αργύρης Ευάγγελος
Διαμαντίδης Ιωάννης
Δριβελέγκας Ιωάννης
Κεγκέρογλου Βασίλειος
Κουσέλας Δημήτριος
Λωτίδης Λάζαρος
Μερεντίτη Αθανασία
Μωραϊτής Αθανάσιος
Παπαγεωργίου Αθανάσιος
Πιπεργιάς Δημήτρης
Ρήγας Παναγιώτης
Σιδηρόπουλος Αναστάσιος
Στρατάκης Εμμανουήλ
Τζουμάκας Στέφανος

Τόγιας Βασίλειος
Τσοχατζόπουλος Απόστολος - Αθανάσιος
Χατζημιχάλης Φώτιος
Αράπογλου Χρύσα
Βαρβαρίγος Δημήτριος
Γεωργακόπουλος Δημήτριος
Γκερέκου Άντζελα
Κατσιλιέρης Πέτρος
Κατσιφάρας Απόστολος
Κουλούρης Κίμων
Όθωνας Εμμανουήλ
Παρασκευάς Ιωάννης
Σκανδαλίδης Κώστας
Τζακρή Θεοδώρα
Χριστοδουλάκης Νίκος
Αντωνίου Τόνια
Ρέππας Δημήτριος
Καστανίδης Χάρης
Καίσερλής Κώστας
Τσουρή Ελπίδα
Χωρέμης Αναστάσιος
Φωτιάδης Απόστολος
Ντόλιος Γεώργιος
Τσακλίδης Γιάννης
Τσίμας Κων/νος
Αηδόνης Χρήστος
Γερανίδης Βασίλης
Πασχαλίδης Γεώργιος
Μουσιώνης Αριστείδης
Μπόλαρης Μάρκος
Κουτμερίδης Στάθης
Λιάνης Γεώργιος
Παπαχρήστος Ευάγγελος
Ρόβλιας Κων/νος
Σαλαγιάννης Νικόλαος
Έξαρχος Βασίλης
Νασιώκας Έκτορας
Μακρυπίδης Αντρέας
Κουτσούκος Γιάννης
Αντωντακόπουλος Παναγιώτης
Φούρας Ανδρέας
Σπηλιόπουλος Κώστας
Βέρρας Μιλτιάδης
Παπαγεωργίου Γιώργος
Κολιοπάνος Θόδωρος
Παντούλας Μιχάλης
Παπαδήμας Λάμπρος
Πάγκαλος Θεόδωρος
Βρεπτός Κων/νος
Χριστοφιλοπούλου Εύη
Οικονόμου Βασίλης
Μανωλάκης Άγγελος
Σχοιναράκη - Ηλιάκη Ευαγγελία
Φραγκιαδουλάκης Μάνος
Σκουλάκης Μανώλης
Πετσάλνικος Φίλιππος
Ματζαπετάκης Στέλιος
Περλεπέ – Σηφουνάκη Αικατερίνη

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού και του Θερμαλισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Άρθρο 1 Σκοπός

1. Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι αποτελούν κοινό αγαθό, μέρος της φυσικής κληρονομιάς της χώρας και ανήκουν στο Δημόσιο, το οποίο τους προστατεύει και τους διαχειρίζεται.

2. Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η δημιουργία προϋποθέσεων και κινήτρων για:

α) την ανάπτυξη στη Χώρα του Ιαματικού Τουρισμού και του Θερμαλισμού, την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας υποδομών και προσφερόμενων υπηρεσιών στους τομείς αυτούς και τη δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού,

β) τη διαχείριση και προστασία των ιαματικών φυσικών πόρων κατά τρόπο που να διασφαλίζονται οι πρωτογενείς ιαματικές τους ιδιότητες και η βιώσιμη παροχή των ποικίλων αγαθών και υπηρεσιών τους στον άνθρωπο,

γ) την παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού κατά τρόπο που να διασφαλίζονται οι ευεργετικές ιδιότητες των χρησιμοποιούμενων υλικών και η βιώσιμη διαχείρισή τους.

3. Η ιαματική χρήση των ιαματικών φυσικών πόρων προηγείται οποιασδήποτε άλλης χρήσης αυτών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 5, μπορεί να επιτραπεί και άλλη χρήση αυτών, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο σκοπός του παρόντος νόμου, όπως περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής – Ορισμοί

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου έχουν πεδίο εφαρμογής τους ιαματικούς φυσικούς πόρους, καθώς και την παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί :

α. *Φυσικοί πόροι* είναι υλικά ή ιδιότητες του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένου του αέρα, του εδάφους και του υπεδάφους, που είναι χρήσιμοι στον άνθρωπο χωρίς οποιαδήποτε μετατροπή τους ή αλλαγή των φυσικών ή χημικών τους χαρακτηριστικών.

β. *Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι* είναι φυσικά ψυχρά, θερμά, μεταλλικά, θερμομεταλλικά νερά και αέρια, καθώς και πηλοί, που συνδέονται με συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο και έχουν, με βάση την πρακτική εμπειρία του παρελθόντος ή τη σύγχρονη επιστημονική τεκμηρίωση, ιαματικές ιδιότητες, οι οποίες αναγνωρίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

γ. *Ιαματική πηγή* είναι φυσική ανάβλυση ή και άντληση ιαματικού φυσικού πόρου μαζί με τα τυχόν έργα υδροληψίας.

δ. *Ιαματικά νερά και ιαματικά αέρια* είναι υπόγεια ή πηγαία νερά ή αέρια, που αναβλύζουν με φυσικό τρόπο

ή απολαμβάνονται με τεχνικό έργο, τα οποία λόγω των χημικών, φυσικών ή ραδιολογικών τους ιδιοτήτων έχουν ιαματικές ιδιότητες που αναγνωρίζονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του παρόντος νόμου.

ε. *Ιαματικός Τουρισμός* είναι ειδική μορφή τουρισμού κατά την οποία παρέχονται υπηρεσίες με κυρίαρχο στοιχείο τη χρήση των ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές προς τούτο εγκαταστάσεις.

στ. *Θερμαλισμός* είναι ειδική μορφή τουρισμού, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των δραστηριοτήτων που έχουν στόχο τη διατήρηση ή τη βελτίωση της ανθρώπινης σωματικής και ψυχικής ευεξίας και αισθητικής με τη χρήση ιαματικών φυσικών πόρων ή άλλων υλικών στη φυσική τους κατάσταση ή μετά από επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένου και του θαλασσινού νερού, σε ειδικές προς τούτο εγκαταστάσεις. Κύριες μορφές παροχής υπηρεσιών θερμαλισμού είναι οι αναφερόμενες στο παράρτημα ΙΙ του παρόντος.

ζ. *Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού* είναι οι ειδικές εγκαταστάσεις στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες ιαματικού τουρισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με αποκλειστική χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών πόρων.

η. *Κέντρα Θερμαλισμού* είναι οι ειδικές εγκαταστάσεις στις οποίες παρέχονται υπηρεσίες θερμαλισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιείται τουλάχιστον ένας αναγνωρισμένος ιαματικός φυσικός πόρος για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

2. Η χημική σύσταση, καθώς και οι φυσικές ιδιότητες των ιαματικών φυσικών πόρων καθορίζονται στα πλαίσια των ορίων φυσικής διακύμανσης των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών τους.

3. Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι χρησιμοποιούνται ή αξιοποιούνται στο χώρο που εμφανίζονται με φυσική ανάβλυση ή άντληση.

4. Η χρήση ιαματικών φυσικών πόρων για τους σκοπούς του παρόντος νόμου και η παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού επιτρέπεται μόνο στα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και στα Κέντρα Θερμαλισμού που λειτουργούν κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

5. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν έχουν εφαρμογή στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) στα φυσικά νερά που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση ή για εμφιάλωση, σύμφωνα με την κ.υ.α. Υ2/2600/2001 ή την κ.υ.α. 1263/1999, όπως κάθε φορά ισχύουν, β) στα αναγνωρισμένα φυσικά μεταλλικά νερά που προορίζονται για εμφιάλωση, σύμφωνα με το π.δ. 433/1983 και την κ.υ.α. Υ2/329/1998, όπως κάθε φορά ισχύουν και γ) στα νερά που θεωρούνται φάρμακα, σύμφωνα με την οδηγία 65/65 ΕΟΚ, όπως κάθε φορά ισχύει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ - ΑΡΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ

Άρθρο 3 Αναγνώριση Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών πηγών

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, φυσικοί πόροι όπως υγρά, αέρια, πηλοί, καθώς και υδρατμοί σε

φυσικά ή τεχνητά σπήλαια, αναγνωρίζονται ως ιαματικοί φυσικοί πόροι με τις ιαματικές τους ιδιότητες και τα λοιπά στοιχεία που ορίζονται στην παράγραφο 2. Η αναγνώριση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την αξιοποίησή τους.

2. Στην απόφαση της προηγούμενης παραγράφου αναφέρεται το είδος του φυσικού πόρου, όπως νερό, αέριο ή πηλός, ο τρόπος εμφάνισής του, όπως πηγή, γεώτρηση, πηγάδι, λασποπηγή και ατμίδα, το όνομα της περιοχής και η ακριβής τοποθεσία ανάβλυσης ή άντλησης, τα ειδικότερα φυσικά, χημικά και ραδιολογικά χαρακτηριστικά του, καθώς και οι ενδείξεις, οι αντενδείξεις και οι συγκεκριμένες ιαματικές του ιδιότητες που οφείλονται στα πιο πάνω χαρακτηριστικά. Με την ίδια απόφαση ορίζονται, επίσης, οι περιοχές και ζώνες προστασίας και εξειδικεύονται τα μέτρα που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία του φυσικού πόρου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 παράγραφοι 1-3. Με την πιο πάνω απόφαση είναι δυνατόν να ορίζονται, σύμφωνα με επιστημονικά κριτήρια, ειδικοί όροι και προϋποθέσεις για την αξιοποίηση του φυσικού πόρου, με σκοπό την προστασία του, καθώς και την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.

3. Με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ταυτοποιείται ο ιαματικός φυσικός πόρος. Ειδικότερα, καθορίζεται ο υδροχημικός του τύπος σε σχέση με τα περιεχόμενα διαλυμένα άλατα ή αέρια, τα ιχνοστοιχεία που περιέχονται στο φυσικό πόρο, η συνολική ραδιενέργεια, η κατηγορία του ανάλογα με τη μεταλλικότητά του, η ωσμωτική του πίεση, και τέλος η κατηγορία στην οποία υπάγεται με βάση τη θερμοκρασία του.

4. Για την έναρξη της διαδικασίας αναγνώρισης απαιτείται η υποβολή αίτησης από φυσικό ή νομικό πρόσωπο στη Διεύθυνση Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, η οποία πρέπει να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα για την αναγνώριση δικαιολογητικά.

5. Η ως άνω αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης μπορεί να κινηθεί και αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία αναγνώρισης. Στην περίπτωση αυτή τα απαιτούμενα δικαιολογητικά συγκεντρώνονται με επιμέλεια και δαπάνες της υπηρεσίας και σχηματίζεται φάκελος.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της αίτησης, καθώς και τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται κατά την κατάθεση της αίτησης για την αναγνώριση φυσικού πόρου ως ιαματικού, στα οποία συμπεριλαμβάνονται υδρογεωλογική, ραδιολογική και ιατρική έκθεση, έκθεση για την υφιστάμενη κατάσταση και τις υπάρχουσες υποδομές, μικροβιολογικές, φυσικές και χημικές αναλύσεις που εκτελούνται σε εργαστήρια που λειτουργούν σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, καθώς και τοπογραφικά διαγράμματα.

Άρθρο 4 **Διαδικασία αναγνώρισης**

1. Η αίτηση με τα δικαιολογητικά που τη συνοδεύουν, καθώς και ο φάκελος της παραγράφου 5 του άρθρου 3, διαβιβάζονται προς το Συμβούλιο του άρθρου 5, το οποίο υποχρεούται εντός προθεσμίας δύο (2) μηνών από τη

λήψη τους να ελέγξει τα δικαιολογητικά, να συντάξει έκθεση για τις ιατρικές ενδείξεις και αντενδείξεις και τα λοιπά χαρακτηριστικά του φυσικού πόρου και να εκδώσει αιτιολογημένη σύμφωνη γνώμη για την αναγνώρισή του ή μη ως ιαματικού φυσικού πόρου κατάλληλου για τουριστική αξιοποίηση.

2. Σε περίπτωση θετικής γνώμης εκδίδεται η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του παρόντος κοινή υπουργική απόφαση και ο φυσικός πόρος καταχωρείται στο «Γενικό Μητρώο Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών», που τηρείται στο Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης. Αντίγραφο της απόφασης αυτής χορηγείται μετά από αίτηση σε κάθε ενδιαφερόμενο και κοινοποιείται με ευθύνη της Διεύθυνσης Ιαματικού Τουρισμού στην κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια προς ενημέρωση του «Περιφερειακού Μητρώου Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών» που τηρείται σε αυτή. Στα μητρώα αυτά, πλέον των ανωτέρω στοιχείων βάσης, καταγράφονται και τα στοιχεία που συλλέγονται κατά την διάρκεια τακτικών και εκτάκτων ελέγχων. Με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης μπορεί να ορίζονται οι λεπτομέρειες τήρησης των μητρώων.

3. Ο προς αναγνώριση φυσικός πόρος που προορίζεται για επιτόπια ποσιθεραπεία πρέπει να ικανοποιεί επιπλέον και τις απαιτήσεις της ΥΑ Α5/288/23.1.1986 (ΦΕΚ 53 Β' / 1986) και της Υ2/2600/2001 (ΦΕΚ 892 Β' / 11.07.2001), όπως κάθε φορά ισχύουν, καθώς και της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης, με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν στα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά στα οποία οφείλονται οι ιαματικές ιδιότητες αυτού και με βάση τα οποία γίνεται η αναγνώρισή του και ο χαρακτηρισμός του ως κατάλληλου για ποσιθεραπεία.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εμφιάλωσης, μεταφοράς, διανομής και διάθεσης του αναγνωρισμένου ιαματικού νερού, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 5 **Συγκρότηση και λειτουργία του Συμβουλίου** **Αναγνώρισης Ιαματικών Φυσικών Πόρων** **και Ιαματικών Πηγών**

1. Συνιστάται Συμβούλιο Αναγνώρισης Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών που αποτελείται από τον Διευθυντή Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης ως Πρόεδρο, έναν Καθηγητή Υδρογεωλογίας, έναν εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, έναν γιατρό ή φαρμακοποιό ως εκπρόσωπο του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.), δύο γιατρούς μέλη του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.), έναν εκπρόσωπο του Γενικού Χημείου του Κράτους, έναν γιατρό ως εκπρόσωπο της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας (Ε.Σ.Δ.Υ.) και έναν εκπρόσωπο του Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (Ι.Γ.Μ.Ε.). Η συγκρότηση του Συμβουλίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, με την οποία ορίζονται και οι αναπληρωτές του Προέδρου και των μελών, ο Γραμματέας του Συμβουλίου και ο αναπληρωτής του και καθορίζονται οι λεπτομέρειες που αφορούν στη λειτουργία και στη γραμματειακή υποστήριξη του Συμβουλίου.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Τουριστικής Ανάπτυξης καθορίζεται η αμοιβή του Προέδρου, των μελών και του Γραμματέα του Συμβουλίου.

3. Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί για κάθε θέμα που ρητά ορίζεται με τον παρόντα νόμο, καθώς και για οποιοδήποτε συναφές θέμα του ανατεθεί από τον Υπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης.

4. Το Συμβούλιο μπορεί να ζητά τη γνώμη του ΚΕ.Σ.Υ., των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εξειδικευμένων εργαστηρίων αυτών, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Ερευνητικών Κέντρων, όπως το Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, τα Ινστιτούτα Τεχνολογίας και Έρευνας, το Εθνικό Κέντρο Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος» και το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης.

Άρθρο 6

Άρση αναγνώρισης ιαματικού φυσικού πόρου

1. Η αναγνώριση ενός φυσικού πόρου ως ιαματικού αίρεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. Όταν αλλοιωθούν οι ιδιότητες αυτού, όπως αυτές προκύπτουν από την απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 3.

β. Όταν ρυπανθεί με αποτέλεσμα να μην ικανοποιεί τις προϋποθέσεις με βάση τις οποίες έγινε η ταυτοποίησή του ή όταν κρίνεται αναγκαίο για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας.

2. Για την άρση της αναγνώρισης εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 5 του παρόντος νόμου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και καταχωρείται στο γενικό και στο περιφερειακό μητρώο ιαματικών φυσικών πόρων και ιαματικών πηγών. Από τη δημοσίευση της απόφασης αυτής απαγορεύεται οποιαδήποτε τουριστική αξιοποίησή του, καθώς και η χρήση του όρου «ιαματικός» σε σχέση με το συγκεκριμένο φυσικό πόρο, επανέρχονται δε τα πράγματα στην προ της αναγνώρισης του φυσικού πόρου νομική κατάσταση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΦΟΡΕΙΣ

Άρθρο 7

Διαχείριση – αξιοποίηση ιαματικών φυσικών πόρων

1. Η διαχείριση των ιαματικών φυσικών πόρων ανήκει στο Δημόσιο και ασκείται με βάση τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στα επόμενα άρθρα. Επιτρέπεται η ανάθεση της αξιοποίησης των ιαματικών φυσικών πόρων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, με παραχώρηση της χρήσης αυτών. Για την ως άνω ανάθεση καταρτίζεται σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου, που εκπροσωπείται για το σκοπό αυτό από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας και του παραχωρησιούχου. Η παραχώρηση διέπεται από τους όρους της σύμβασης, τις διατάξεις του παρόντος νόμου και του Αστικού Κώδικα. Στη σύμβαση περιλαμβάνονται, τουλάχιστον, λεπτομερής περιγραφή των έργων που αναλαμβάνει να κατασκευάσει ο παραχωρησιούχος, το ύψος της επένδυσης στο οποίο αυτός υποχρεούται, ο τρόπος της δαπάνης, το καταβαλλόμενο

στο Δημόσιο αντάλλαγμα, η χρονική διάρκεια της παραχώρησης, που είναι ανάλογη με το ύψος της επένδυσης, οι υποχρεώσεις του παραχωρησιούχου για την αποτελεσματική προστασία της ποσότητας και της ποιότητας του ιαματικού φυσικού πόρου, οι ποινικές ρήτρες για παραβάσεις της σύμβασης και οι λόγοι λύσης αυτής.

2. Η αξιοποίηση φυσικών πόρων που αναγνωρίστηκαν ως ιαματικοί κατόπιν αίτησης φυσικού ή νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ανατίθεται στο φυσικό ή νομικό αυτό πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι έχει υποβάλει σχετική αίτηση. Εάν παρέλθει διετία από την έκδοση της απόφασης αναγνώρισης του φυσικού πόρου ως ιαματικού και δεν υποβληθεί αίτηση για την ανάθεση της αξιοποίησής του, η αρμόδια προς τούτο Υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας μπορεί να προκηρύξει δημόσιο διαγωνισμό για την ανάθεση της αξιοποίησης αυτού. Ομοίως, η Υπηρεσία προκηρύσσει δημόσιο διαγωνισμό για την ανάθεση της αξιοποίησης των αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων, η διαδικασία αναγνώρισης των οποίων έχει κινηθεί αυτεπαγγέλτως.

3. Ο παραχωρησιούχος υποχρεούται στην καταγραφή των ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών του ιαματικού φυσικού πόρου που χρησιμοποιεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου.

4. α) Σε περίπτωση που ο αναγνωρισμένος ιαματικός φυσικός πόρος επαρκεί για τις ανάγκες λειτουργίας περισσότερων του ενός Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρων Θερμαλισμού επιτρέπεται η ανάθεση της αξιοποίησής του, κατά τους κανόνες του υγιούς ανταγωνισμού, σε περισσότερους παραχωρησιούχους. Στην περίπτωση αυτή η ιδιότητα του φορέα διανομής του ιαματικού φυσικού πόρου στα ως άνω Κέντρα δεν συμβιβάζεται με την ιδιότητα του παραχωρησιούχου. Αρμόδιο για την τεκμηρίωση της επάρκειας ή μη του φυσικού ιαματικού πόρου για την λειτουργία περισσότερων του ενός Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού ή Κέντρων Θερμαλισμού είναι το Συμβούλιο του άρθρου 5.

β) Φορέας διανομής είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που αναλαμβάνει με σύμβαση με το Δημόσιο, που εκπροσωπείται για το σκοπό αυτόν από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, την κατασκευή και συντήρηση δικτύου διανομής που να εξασφαλίζει τη διατήρηση της ποιότητας και των φυσικοχημικών χαρακτηριστικών του ιαματικού φυσικού πόρου, καθώς και την εγκατάσταση μετρητών διανομής στα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και στα Κέντρα Θερμαλισμού. Στη σύμβαση περιλαμβάνεται, τουλάχιστον, λεπτομερής περιγραφή των έργων που αναλαμβάνει να κατασκευάσει ο φορέας διανομής, η χρονική διάρκεια του χρόνου κατασκευής και του χρόνου συντήρησης, η αμοιβή του φορέα, που μπορεί να συνίσταται στην είσπραξη του αντιτίμου του ιαματικού φυσικού πόρου που διανέμεται ή ποσοστό αυτού, οι υποχρεώσεις του για την αποτελεσματική προστασία του ιαματικού φυσικού πόρου από το σημείο σύλληψης μέχρι και τα σημεία διανομής, ο τρόπος πιστοποίησης της εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του, ποινικές ρήτρες για παραβάσεις της σύμβασης και οι λόγοι λύσης αυτής.

γ) Η τιμολόγηση του ιαματικού φυσικού πόρου είναι ενιαία για όσους είναι συνδεδεμένοι με το ίδιο δίκτυο διανομής και γίνεται με βάση ιδίως:

α) Την αρχή ανάκτησης του κόστους παροχής υπηρεσιών, του κόστους προστασίας του ιαματικού φυσικού

πόρου, καθώς και του κόστους προστασίας του περιβάλλοντος από τη χρήση του ιαματικού φυσικού πόρου και ββ) τη βιωσιμότητα του έργου.

5. Τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά του ιαματικού φυσικού πόρου, τόσο στα σημεία διανομής, όσο και στα σημεία χρήσης, πρέπει να είναι τα ίδια με τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά αυτού, όπως αναφέρονται στην κοινή απόφαση του άρθρου 3 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

6.α) Επιβάλλεται τέλος υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων στα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και στα Κέντρα Θερμαλισμού για κάθε χρήση αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου, το οποίο καθορίζεται σε ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί του βασικού αντίτιμου. Ως βασικό αντίτιμο για τον προσδιορισμό του τέλους αυτού θεωρείται το ελάχιστο ποσό που καταβάλλει ο καταναλωτής για τη βασική χρήση του αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου, χωρίς πρόσθετες παροχές, εγκαταστάσεις ή εξοπλισμό. Το βασικό αντίτιμο καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, με βάση την αρχή της διασφάλισης του ελάχιστου κόστους, στο αυτό ύψος για όλα τα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και τα Κέντρα Θερμαλισμού της ίδιας Περιφέρειας και για όλα τα είδη χρήσης του ιαματικού φυσικού πόρου. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος το βασικό αντίτιμο δεν μπορεί να καθοριστεί κατώτερο του ελάχιστου εισιτηρίου που εισπράττουν τα υδροθεραπευτήρια και οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ούτε ανώτερο του αντίστοιχου ανώτατου εισιτηρίου.

β) Το τέλος καταβάλλεται κατ' έτος, εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από τη λήξη του οικονομικού έτους, στην αρμόδια για τη δήλωση του εισοδήματος του υπόχρεου Κέντρου Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία. Η Δ.Ο.Υ. αποδίδει το ποσό αυτό στο Δήμο ή στην Κοινότητα στη διοικητική περιφέρεια της οποίας είναι εγκατεστημένο το υπόχρεο Κέντρο μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την εισπραξή του. Ο αρμόδιος Δήμος ή Κοινότητα οφείλουν να δαπανούν κατ' έτος το ήμισυ του εισπραττόμενου ποσού για την εκτέλεση έργων βελτίωσης της ευρύτερης περιοχής.

γ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ανωτέρω ποσό.

Άρθρο 8

Χρήση ιαματικών φυσικών πόρων για θερμαλιστικούς σκοπούς

1. Επιτρέπεται η χρήση ιαματικών φυσικών πόρων για θερμαλιστικούς σκοπούς μετά από άδεια. Η μείξη ιαματικού φυσικού πόρου με κοινό ή θαλασσίνο νερό για παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού επιτρέπεται μόνον αν προβλέπεται ρητά στην άδεια.

2. Η διαδικασία έκδοσης της άδειας της προηγούμενης παραγράφου καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου. Κριτήρια για τη χορήγηση της άδειας είναι, ιδίως, η επάρκεια του ιαματικού φυσικού πόρου, τόσο για ιαματική όσο και για θερμαλιστική χρήση, η συμβατότητα της θερμαλιστικής χρήσης με τις λοιπές ιαματικές χρήσεις, το κοινωνικοοικονομικό όφελος για την περιοχή, ο αποκλεισμός οποιασδήποτε οχλούσας ή ρυπαίνουσας δραστηριότητας που τυχόν προέρχεται από τις θερμαλιστι-

κές χρήσεις, η συμβατότητα με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τις χρήσεις γης στην περιοχή, καθώς και το ύψος της σκοπούμενης επένδυσης.

3. Η ιαματική χρήση των ιαματικών φυσικών πόρων προηγείται της θερμαλιστικής.

Άρθρο 9

Διάρθρωση υπηρεσιών

1. Στο Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης συστήνεται Διεύθυνση Ιαματικού Τουρισμού. Η εσωτερική διάρθρωση της Διεύθυνσης και η κατανομή των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο στα επί μέρους τμήματα αυτής καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 20 του ν. 2503/1997.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 2503/1997, συστήνεται σε κάθε Διοικητική Περιφέρεια της χώρας Διεύθυνση ή Τμήμα Ιαματικών Πόρων ανάλογα με τις επί μέρους ανάγκες. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζεται η εσωτερική διάρθρωση των υπηρεσιών αυτών και κατανέμονται οι αρμοδιότητες που απορρέουν από τον παρόντα νόμο.

3. Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του παρόντος νόμου αρμόδια κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια είναι εκείνη στα διοικητικά όρια της οποίας βρίσκεται ο ιαματικός φυσικός πόρος. Σε περίπτωση που η περιοχή προστασίας του ιαματικού φυσικού πόρου εμπίπτει στα διοικητικά όρια δύο ή περισσότερων Περιφερειών, αρμόδια ορίζεται μια Περιφέρεια από αυτές, με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, μετά από γνώμη των Γενικών Γραμματέων αυτών.

4. Οι οργανισμοί κοινής ωφελείας, οι αστυνομικές, λιμενικές και λοιπές αρχές, καθώς και οι δήμοι και οι κοινότητες οφείλουν να παρέχουν τη συνδρομή τους στις ανωτέρω Υπηρεσίες του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και της Περιφέρειας κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους και να εκτελούν, κατά το μέτρο ευθύνης τους, τα αναγκαία έργα για την αξιοποίηση των ιαματικών φυσικών πόρων και την ανάπτυξη του θερμαλισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρο 10

Προστασία ιαματικών πηγών και ιαματικών φυσικών πόρων

1. Η προστασία της ποσότητας και της ποιότητας των αναγνωρισμένων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, ιαματικών πηγών και ιαματικών φυσικών πόρων αποτελεί ευθύνη της πολιτείας και υποχρέωση των πολιτών.

2. Κάθε ιαματική πηγή αποτελεί μοναδική εμφάνιση σύμφωνα με την ταυτοποίησή της, που λαμβάνει χώρα κατά την αναγνώρισή της με την απόφαση του άρθρου 3 παρ. 1 του παρόντος νόμου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται περιοχές και ζώνες προστασίας της ιαματικής πηγής και εξειδικεύονται τα μέτρα που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία της.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 5 και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται, σύμφωνα με τα επιστημονικά παραδεκτά:

α) οι κανόνες και τα κριτήρια ορισμού των περιοχών προστασίας της ιαματικής πηγής και της διαίρεσης αυτών σε ζώνες προστασίας,

β) τα ενδεικνυόμενα μέτρα προστασίας και οι περιορισμοί μέσα στα όρια κάθε περιοχής ή και ζώνης, καθώς και ο προσδιορισμός των μη συμβατών ή συμβατών υπό όρους δραστηριοτήτων,

γ) η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα ελέγχου της εφαρμογής των μέτρων προστασίας και διαπίστωσης παραβάσεων,

δ) οι επιβαλλόμενες για κάθε παράβαση διοικητικές κυρώσεις, τα αρμόδια για την επιβολή των κυρώσεων αυτών όργανα,

ε) η διαδικασία υποβολής ένστασης κατά των πράξεων αυτών, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για την εκδίκαση των ενστάσεων,

στ) η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για τη χορήγηση άδειας για τη διενέργεια συμβατών υπό όρους δραστηριοτήτων εντός των περιοχών και ζωνών προστασίας,

ζ) η διαδικασία υποβολής αίτησης θεραπείας κατά ρητής ή σιωπηρής απόρριψης της αίτησης χορήγησης άδειας,

η) η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα για την εξέταση της αίτησης θεραπείας και

θ) κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

4. Προκειμένης της διενέργειας οποιασδήποτε δραστηριότητας μέσα στα όρια ή σε επαφή με την περιοχή προστασίας ιαματικής πηγής, όπως επέκτασης σχεδίων πόλεων, δημιουργίας ζωνών οικιστικού ελέγχου, εξωιαματικών χρήσεων νερού, χωροθέτησης γεωργικών, κτηνοτροφικών, λατομικών, βιομηχανικών, βιοτεχνικών και τουριστικών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων, απαιτείται σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής της παραγράφου 6 του παρόντος, σχετικά με τη συμβατότητα των επιχειρουμένων παρεμβάσεων και δραστηριοτήτων, με στόχο τη διατήρηση της ποιότητας και ποσότητας των ιαματικών φυσικών πόρων και πηγών. Όπου προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις γνωμοδότηση ή άδεια του Ε.Ο.Τ. για τη διενέργεια των δραστηριοτήτων αυτών, στο εξής, επιφυλασσομένων των διατάξεων της Υ.Α. 34510/7766/26.1.1999 (ΦΕΚ 35 Β' /1999), απαιτείται σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής αυτής.

5. Ο Υπουργός Τουριστικής Ανάπτυξης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας της οικείας Περιφέρειας, επιβάλλει σε υφιστάμενα ή σε νέα έργα και δραστηριότητες τους περιορισμούς και τα μέτρα που κρίνονται κατά περίπτωση αναγκαία και πρόσφορα προς αποτροπή σοβαρώς πιθανολογούμενου άμεσου κινδύνου για τους ιαματικούς φυσικούς πόρους. Καθένας που έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει την ανάκληση της πράξης επιβολής περιοριστικών μέτρων. Η αίτηση ανάκλησης κατατίθεται στο Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης. Ο Υπουργός Τουριστικής Ανάπτυξης δύναται, εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεση της αίτησης, να επανεξετάσει την υπόθεση και να άρει ή να τροποποιήσει τους περιορισμούς και τα μέτρα που έχουν επιβληθεί.

6. Συνιστάται «Επιτροπή Προστασίας Ιαματικών Φυσικών Πόρων και Ιαματικών Πηγών», που αποτελείται από τον Διευθυντή Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, έναν καθηγητή Υδρογεωλογίας,

έναν εκπρόσωπο του Ι.Γ.Μ.Ε., έναν εκπρόσωπο του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., έναν εκπρόσωπο του Συνδέσμου Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας, έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης ή του Τμήματος Ιαματικών Πόρων και έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας της Περιφέρειας, στη δικαιοδοσία της οποίας υπάγεται κάθε φορά το υπό εξέταση θέμα. Η συγκρότηση της Επιτροπής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης. Η Επιτροπή γνωμοδοτεί για κάθε θέμα σχετικό με την προστασία των ιαματικών φυσικών πόρων και των ιαματικών πηγών που της ανατίθεται από την Διεύθυνση Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η γνώμη υπέρ της οποίας ψήφισε ο Πρόεδρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΑΔΕΙΕΣ-ΑΡΜΟΔΙΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 11

Καθορισμός χρήσεων και έργων αξιοποίησης ιαματικών φυσικών πόρων και παροχής υπηρεσιών θερμαλισμού για τις οποίες απαιτείται άδεια

1. Πριν από κάθε πράξη αξιοποίησης ιαματικού φυσικού πόρου ή παροχής υπηρεσιών θερμαλισμού ή συνδυασμού των δραστηριοτήτων αυτών απαιτείται έκδοση άδειας χρήσης του ιαματικού φυσικού πόρου και άδεια εκτέλεσης έργων αξιοποίησης αυτού. Οι άδειες αυτές μπορεί να είναι ενιαίες.

2. Οι κυριότερες χρήσεις ιαματικών φυσικών πόρων και παροχής υπηρεσιών θερμαλισμού για τις οποίες απαιτείται άδεια αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II του παρόντος νόμου.

3. Τα έργα αξιοποίησης ιαματικών φυσικών πόρων για τα οποία απαιτείται η έκδοση άδειας περιγράφονται στα Παραρτήματα III και IV του παρόντος νόμου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται να συμπληρώνονται ή να τροποποιούνται τα Παραρτήματα του παρόντος νόμου.

Άρθρο 12 Άδειες

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι, η διαδικασία και οι αναγκαίες λεπτομέρειες για τη χορήγηση άδειας χρήσης αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου, άδειας εκτέλεσης έργων αξιοποίησής του και άδειας ίδρυσης Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρων Θερμαλισμού. Ειδικότερα, καθορίζονται τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του ιαματικού φυσικού πόρου που υποχρεούται να καταγράφει ο παραχωρησιούχος, η συχνότητα και η μέθοδος καταγραφής αυτών, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η αποθήκευση και διανομή του ιαματικού φυσικού πόρου και η μέθοδος ελέγχου της τήρησης αυτών, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η μείξη ιαματικού φυσικού πόρου με κοινό ή θαλασσινό νερό για παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού, ο τύπος και το ελάχιστο περιεχόμενο των αδειών, η διάρκεια αυτών, η οποία, προκειμένου περί της άδειας χρήσης, δεν μπορεί να είναι μικρό-

τερη της δεκαετίας, τα απαιτούμενα για την έκδοσή τους δικαιολογητικά, μεταξύ των οποίων και οικονομοτεχνική μελέτη, η διαδικασία έκδοσης των αδειών, τα στοιχεία που συνεκτιμώνται από την αρμόδια προς τούτο υπηρεσία για τη χορήγηση της άδειας, οι όροι υπό τους οποίους δυνατόν να τελεί η άδεια, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα ελέγχου της εφαρμογής των όρων, οι συνέπειες παράβασης αυτών, στις οποίες δυνατόν να περιλαμβάνεται και η αφαίρεση της άδειας, η μέθοδος ελέγχου των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού ως προς τη διατήρηση της ποιότητας και της ποσότητας του ιαματικού φυσικού πόρου του οποίου γίνεται χρήση, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

2. Η εκτέλεση έργων για τα οποία απαιτείται άδεια χωρίς την προηγούμενη έκδοση αυτής ή καθ' υπέρβαση των όρων της άδειας που έχει εκδοθεί, πλην των κυρώσεων που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, συνεπάγεται και την αναστολή λειτουργίας του Κέντρου Ιαματικού Τουρισμού ή του Κέντρου Θερμαλισμού στο οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση. Με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία υπό τις οποίες είναι δυνατόν να εγκριθούν τα έργα αυτά και να επαναλειτοουργήσει το Κέντρο.

Άρθρο 13 **Αρμόδια όργανα**

1. Οι άδειες χρήσης ιαματικών φυσικών πόρων και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης αυτών, καθώς και οι άδειες ίδρυσης Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρων Θερμαλισμού εκδίδονται από τη Διεύθυνση Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης μετά γνώμη της αρμόδιας Διεύθυνσης ή Τμήματος Ιαματικών Πόρων και της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας της αρμόδιας Περιφέρειας. Περί της έκδοσης αυτών γίνεται σχετική καταχώριση στο γενικό και στο περιφερειακό μητρώο ιαματικών φυσικών πόρων και ιαματικών πηγών. Για την έκδοση αυτών απαιτείται η υποβολή αίτησης. Η αίτηση και όλα τα απαραίτητα στοιχεία και δικαιολογητικά υποβάλλονται στην κατά τα ανωτέρω αρμόδια για τη χορήγηση των αδειών Υπηρεσία.

2. Ο Υπουργός Τουριστικής Ανάπτυξης δύναται, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας και γνώμη της Επιτροπής της παραγράφου 6 του άρθρου 10, να επιβάλλει περιορισμούς στη χρήση ιαματικών φυσικών πόρων και στην εκτέλεση έργων αξιοποίησης αυτών, καθώς και την αναστολή εκδοθεισών ήδη αδειών, εάν αυτό είναι αναγκαίο για την προστασία τους και τη διατήρηση της ταυτότητάς τους, ιδίως δε λόγω σημαντικής μείωσης της παροχής των ιαματικών φυσικών πόρων ή σημαντικής αλλαγής των φυσικών ή χημικών τους χαρακτηριστικών.

Άρθρο 14 **Παρακολούθηση και έλεγχος εφαρμογής των αδειών**

1. Ο έλεγχος τήρησης των όρων των αδειών που εκδίδονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ανήκει στη Διεύθυνση ή Τμήμα Ιαματικών Πόρων της Περιφέρειας, οι οποίες επικουρούνται από τις αντίστοιχες Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας, εντός των πλαισίων της καθ' ύλην αρμοδιότητας αυτών, καθώς και από την Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας.

2. Οι κάτοχοι αδειών είναι υπεύθυνοι για την τήρηση των σχετικών όρων.

3. Κάθε Κέντρο Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρο Θερμαλισμού απαιτείται να πληροί καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του τους όρους υπό τους οποίους τελούν οι χορηγηθείσες για την ίδρυση και τη λειτουργία του άδειες, καθώς και τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των καταναλωτών και του προσωπικού. Η Διεύθυνση ή το Τμήμα Ιαματικών Πόρων της οικείας Περιφέρειας χορηγεί «Πιστοποιητικό Καλής Λειτουργίας» των ανωτέρω Κέντρων, ετήσιας ισχύος. Το πιστοποιητικό καλής λειτουργίας αποτελεί προϋπόθεση για τη νόμιμη λειτουργία αυτών. Περί της εκδόσεως αυτού γίνεται σχετική καταχώριση στο μητρώο τουριστικών επιχειρήσεων.

Άρθρο 15 **Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρα Θερμαλισμού**

1. Η αξιοποίηση και χρήση των αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων, καθώς και η παροχή υπηρεσιών θερμαλισμού γίνεται σε Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και σε Κέντρα Θερμαλισμού που διαθέτουν τον κατάλληλο εξοπλισμό για την παροχή των υπηρεσιών που αναφέρονται στα Παραρτήματα I, II, III και IV, ανάλογα με τη φύση και τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά των πόρων.

2. Σε κάθε Κέντρο Ιαματικού Τουρισμού και σε κάθε Κέντρο Θερμαλισμού πρέπει να υπηρετούν ένας ή περισσότεροι γιατροί, οι οποίοι έχουν εξασκήσει το επάγγελμα του γιατρού τουλάχιστον επί τριετία. Οι ανωτέρω πρέπει, επίσης, να έχουν καλή γνώση μιας των γλωσσών αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής, που αποδεικνύεται σύμφωνα με το π.δ. 50/2001 (ΦΕΚ 39 Α'). Ο αριθμός και η ειδικότητα των γιατρών προσδιορίζεται με τη σύμβαση παραχώρησης, ανάλογα με τη δυναμικότητα του Κέντρου και τις ενδείξεις του ιαματικού φυσικού πόρου. Κάθε καταναλωτής Κέντρου Ιαματικού Τουρισμού που προτίθεται να κάνει χρήση ιαματικού φυσικού πόρου υποχρεούται να επισκεφθεί το γιατρό του Κέντρου, ο οποίος του χορηγεί γραπτή άδεια με σχετική σημείωση στο ατομικό του δελτίο. Σε περίπτωση αρνήσεώς του, ο διευθυντής του Κέντρου του απαγορεύει τη χρήση. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν να τροποποιούνται τα προσόντα των γιατρών που προσλαμβάνονται στα ανωτέρω Κέντρα. Δαπάνες ειδικεύσεως των γιατρών στη χρήση ιαματικών φυσικών πόρων και στην υδρολογία σε αναγνωρισμένες σχολές του εξωτερικού ή σε διεθνούς φήμης λουτροπόλεις εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρα Θερμαλισμού ή του υποκειμένου σε φορολόγηση για τα πραγματοποιούμενα στα Κέντρα αυτά εισοδήματα.

3. Εφόσον ολοκληρωθούν τα έργα κατασκευής και εξοπλισμού των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού, επιτροπή υπαλλήλων της κατά τόπο αρμόδιας Περιφέρειας, που συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα αυτής, προβαίνει σε έλεγχο αυτών προκειμένου να χορηγηθεί το ειδικό σήμα λειτουργίας από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης. Στην επιτροπή αυτή μετέχει και υπάλληλος της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας.

4. Τα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και τα Κέντρα Θερμαλισμού αποτελούν εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτά γίνεται χρήση αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου. Σε περίπτωση που τα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού και τα Κέντρα Θερμαλισμού υποστηρίζονται από τουριστικά καταλύματα, που βρίσκονται σε κτιριακή σύνδεση με αυτά και έχουν αντίστοιχη σε κλίνες δυναμικότητα, θεωρούνται και τα τουριστικά αυτά καταλύματα ως εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής.

5. Επιτρέπεται η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Αποκατάστασης Υγείας στα Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν εκάστοτε την ίδρυση και τη λειτουργία τους. Επίσης, επιτρέπεται η μακροχρόνια μίσθωση των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού, με τις υποστηρικτικές αυτών εγκαταστάσεις, για διάρκεια μέχρι ενενήντα εννέα (99) χρόνια, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 610 του Α.Κ.. Η ανωτέρω σύμβαση απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα Δημοσίου ή τρίτων. Τα δικαιώματα και οι αμοιβές συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και υποθηκοφυλάκων για τη σύμβαση και κάθε άλλη προς πραγμάτωση αυτής πράξη, περιορίζονται στο 10% αυτών.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται ο Γενικός Κανονισμός Λειτουργίας των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού. Με τον Γενικό Κανονισμό ορίζονται οι όροι λειτουργίας αυτών, οι ελάχιστες προσφερόμενες υπηρεσίες, η διαδικασία, οι προϋποθέσεις και τα αρμόδια όργανα διαπίστωσης της καλής λειτουργίας των Κέντρων αυτών για τη χορήγηση του πιστοποιητικού καλής λειτουργίας του άρθρου 14 παρ. 3, οι ειδικότητες, τα προσόντα και ο ελάχιστος αριθμός του απασχολούμενου προσωπικού, οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα αυτών, οι κανόνες υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων και των λουομένων, με την επιφύλαξη των διατάξεων του Κανονισμού Ακτινοπροστασίας (ΥΑ 1014/94, ΦΕΚ 216 Β', 6.3.2001), όπως κάθε φορά ισχύει, το ελάχιστο περιεχόμενο του ατομικού δελτίου του καταναλωτή, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εύρυθμη και την κατά τον προορισμό τους λειτουργία των ως άνω Κέντρων. Κάθε Κέντρο Ιαματικού Τουρισμού και Κέντρο Θερμαλισμού οφείλει να καταρτίσει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, με τον οποίο ορίζονται οι ειδικότεροι όροι οργάνωσης και λειτουργίας του. Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας γνωστοποιείται στην αρμόδια Διεύθυνση ή Τμήμα της οικείας Περιφέρειας με την υποβολή ακριβούς αντιγράφου πριν την έναρξη λειτουργίας του Κέντρου.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι προδιαγραφές των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού, οι κατηγορίες αυτών, τα τεχνικά χαρακτηριστικά που πρέπει να πληρούν, οι υγειονομικοί όροι και ο εξοπλισμός που πρέπει να διαθέτουν για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος νόμου.

8. Στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού, στα υδροθεραπευτήρια, καθώς και στις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών θερμαλισμού, που λειτουργούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, παρέ-

χεται προθεσμία τριών (3) ετών από τη δημοσίευση των αποφάσεων των παραγράφων 6 και 7 του παρόντος να συμμορφωθούν προς τις διατάξεις των αποφάσεων αυτών. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας έχει ως συνέπεια την αφαίρεση της άδειας λειτουργίας και τη σφράγιση των εγκαταστάσεων. Η συμμόρφωση βεβαιώνεται με έγγραφο της Διεύθυνσης Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης εντός έξι (6) μηνών από την εκπνοή της προθεσμίας.

9. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να παραταθεί, για μία μόνο φορά και για μία το πολύ διετία, με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης.

Άρθρο 16

Σήμα ποιότητας - Θερμαλιστικά Πάρκα

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία πιστοποίησης των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού και χορήγησης σήματος ποιότητας.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναγνώρισης ευρύτερων περιοχών ως θερμαλιστικών πάρκων, οι όροι προστασίας και διαχείρισης αυτών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ανάπτυξή τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 17

Αρμόδια Όργανα - Διαδικασία

1. Σε οποιονδήποτε εκτελεί έργα εντός της περιοχής προστασίας ιαματικής πηγής χωρίς την απαιτούμενη άδεια ή κατά παράβαση αυτής ή επιφέρει κατά οποιονδήποτε τρόπο βλάβη σε ιαματικούς φυσικούς πόρους, καθώς επίσης και σε οποιονδήποτε κάνει χρήση ιαματικών φυσικών πόρων ή προσφέρει υπηρεσίες θερμαλισμού χωρίς την απαιτούμενη άδεια ή κατά παράβαση των όρων αυτής, ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο από έξι χιλιάδες (6.000) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, την υποτροπή και τη βλάβη που προκλήθηκε στην ιαματική πηγή, στο Δημόσιο, σε τρίτους ή στον τουρισμό γενικότερα. Το πρόστιμο επιβάλλεται με αιτιολογημένη πράξη του Γενικού Διευθυντή της οικείας Περιφέρειας, μετά από πρόταση του προϊστάμενου της αρμόδιας Διεύθυνσης αυτής. Κατά της πράξης επιβολής προστίμου επιτρέπεται ένσταση εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίησή της ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος αποφασίζει επ' αυτής εντός εξήντα (60) ημερών από την κατάθεσή της. Η ένσταση τεκμαίρεται ότι έχει απορριφθεί, εάν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη.

2. Σε περίπτωση παραβάσεως καθ' υποτροπή ο Υπουργός Τουριστικής Ανάπτυξης μπορεί να αφαιρέσει την άδεια που έχει χορηγηθεί κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, για χρονικό διάστημα μέχρι ενός (1) έτους. Δεν αποκλείεται η οριστική αφαίρεση της άδειας χρήσης

και του ειδικού σήματος λειτουργίας κατ' εφαρμογή όρων της σύμβασης. Ως υποτροπή νοείται η τέλεση νέας παράβασης μέσα σε (ένα) 1 έτος από την τέλεση της προηγούμενης.

3. Πριν από την επιβολή του προστίμου, οι παραβάτες καλούνται να εκθέσουν τις απόψεις τους εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την επίδοση της κλήσης.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα κατώτερα και τα ανώτατα όρια των διοικητικών προστίμων που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο με κριτήριο την μεταβολή των οικονομικών συνθηκών.

Άρθρο 18

Χρήση των όρων «ιαματικός», «θερμαλιστικός» και λοιπών συναφών όρων

1. Οι όροι «ιαματικός», «θερμαλιστικός», τα παράγωγα αυτών και οι αντίστοιχοι ξενικοί όροι, όπως π.χ. thermalism, s.p.a., spa, επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τον προσδιορισμό φυσικών πόρων, εγκαταστάσεων και υπηρεσιών που πληρούν τους όρους του παρόντος νόμου.

2. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που παραβιάζουν τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλεται, με αιτιολογημένη απόφαση του Γενικού Διευθυντή της οικείας Περιφέρειας, μετά από πρόταση του αρμόδιου Διευθυντή αυτής, ως διοικητική κύρωση, πρόστιμο από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ έως δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης. Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παρ. 1 και των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 17 εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση.

3. Οι κυρώσεις της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλονται και στην περίπτωση κατά την οποία η διαφήμιση των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού και των Κέντρων Θερμαλισμού γίνεται κατά τρόπο παραπλανητικό ή κατά τρόπο που δημιουργεί σύγχυση ως προς τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του φυσικού πόρου του οποίου γίνεται χρήση, καθώς επίσης και επί παραβάσεως του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας αυτών. Οι ως άνω διατάξεις του άρθρου 17 εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 19

Αναγκαστική απαλλοτρίωση

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Οικονομίας και Οικονομικών κηρύσσεται για λόγους δημόσιας ωφέλειας η αναγκαστική απαλλοτρίωση εδαφικής έκτασης, η οποία κρίνεται αναγκαία για την αξιοποίηση ιαματικού φυσικού πόρου, νομίμως αναγνωρισμένου. Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται υπέρ του Δημοσίου και με δαπάνες του παραχωρησιούχου. Για τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων, όπως κάθε φορά ισχύει.

Άρθρο 20

Ανακηρυγμένες κατά το προϊσχύσαν δίκαιο ιαματικές πηγές

1. Εντός έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οι ανακηρυγμένες ιαματικές πηγές που παρατίθενται στο παράρτημα V, καταχωρούνται με επιμέλεια της Διεύθυνσης Ιαματικού Τουρισμού του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης στο γενικό, καθώς και στο αντίστοιχο περιφερειακό μητρώο ιαματικών φυσικών πόρων και ιαματικών πηγών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Τουριστικής Ανάπτυξης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται με επιμέλεια της ανωτέρω Υπηρεσίας εντός δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καθορίζονται, προκειμένου περί των ιαματικών πηγών της παραγράφου 1, τα στοιχεία των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, καθώς και οι περιοχές και ζώνες προστασίας τους και εξειδικεύονται τα μέτρα που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία αυτών. Για την έκδοση της απόφασης αυτής απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 5, κατόπιν υποβολής σε αυτό εμπειριστατωμένης έκθεσης της υφιστάμενης κατάστασης και υδρογεωλογικής έκθεσης, στην οποία αναφέρονται τουλάχιστον οι υδρογεωλογικές συνθήκες της ευρύτερης περιοχής εμφάνισης του ιαματικού φυσικού πόρου, τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά αυτού, το βάθος του υδροφόρου και οι πιθανές πηγές ρύπανσης αυτού.

3. Η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να παραταθεί, με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, μία φορά και για μία διετία το πολύ.

4. Οι δαπάνες εκπόνησης των ως άνω εκθέσεων βαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό και εισπράττονται από τον παραχωρησιούχο της πηγής, σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

5. Προκειμένου περί των ιαματικών πηγών της παραγράφου 1 και μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας της παραγράφου 2 του παρόντος ή της τυχόν παράτασης αυτής, ως περιοχή προστασίας νοείται περιοχή με κέντρο την ιαματική πηγή και ακτίνα χιλίων (1.000) μέτρων.

6. Εμπράγματα δικαιώματα που έχουν κτηθεί επί των ιαματικών πηγών της παραγράφου 1 και των πέριξ αυτών εκτάσεων μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου δεν θίγονται.

Άρθρο 21

Κατάργηση διάκρισης ιαματικών πηγών σε τοπικής και τουριστικής σημασίας

1. Η διάκριση των ιαματικών πηγών σε τοπικής και τουριστικής σημασίας καταργείται. Οι συμβάσεις παραχώρησης ιαματικών πηγών, που κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου είχαν ανακηρυχθεί και χαρακτηριστεί ως τοπικής σημασίας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4086/1960, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι τη λήξη του συμβατικού χρόνου, το δε Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπούμενο από τον Υπουργό Τουριστικής Ανάπτυξης υπεισέρχεται στη θέση του Ε.Ο.Τ., όσον αφορά στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τη σύμβαση. Μετά τη λήξη ή τη λύση της σύμβασης με

οποιοδήποτε τρόπο, οι ιαματικές πηγές περιέρχονται στη διοίκηση και διαχείριση του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης. Με απόφαση του Υπουργού Τουριστικής Ανάπτυξης, που εκδίδεται μετά από πρόταση της οικείας Περιφέρειας, οι πηγές αυτές μπορούν να παραχωρηθούν για αξιοποίηση και εκμετάλλευση είτε στους Ο.Τ.Α. χωρίς διαγωνισμό είτε σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατόπιν διαγωνισμού.

2. Οι ιαματικές πηγές που κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου είχαν ανακηρυχθεί και χαρακτηριστεί ως τουριστικής σημασίας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4086/1960 και των οποίων η διοίκηση και διαχείριση περιήλθε στην ανώνυμη εταιρεία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» δυνάμει του ν. 2636/1998 (ΦΕΚ 198 Α') και του ν. 2837/2000 (ΦΕΚ 178 Α'), παραμένουν στη διοίκηση και διαχείριση αυτής, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις των νόμων αυτών, όπως κάθε φορά ισχύουν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 22

Έγκριση περιβαλλοντικών όρων

1. Για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων εφαρμογή έχει ο ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 3010/2002 και οι κανονιστικές διατάξεις που εκδίδονται σε εκτέλεση των νόμων αυτών.

2. Στο τέλος της περίπτωσης στ' της παραγράφου β του άρθρου 4 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α'), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ομοίως δεν απαιτείται προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση στις περιοχές και ζώνες προστασίας ιαματικών πηγών που έχουν καθοριστεί κατά τη διαδικασία του νόμου "Ανάπτυξη του Ιαματικού Τουρισμού και του Θερμαλισμού".»

Άρθρο 23

Παραρτήματα

Προσαρτώνται και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου τα Παραρτήματα I, II, III, IV και V.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

1. Υδροθεραπεία με χρήση ιαματικών φυσικών πόρων

- 1.1. σε ατομικούς λουτήρες
- 1.2. σε λουτήρες ειδικών θεραπειών
- 1.3. σε κοινόχρηστες δεξαμενές (πισίνες).

2. Ποσιθεραπεία, αγωγή με πόση ορισμένης ποσότητας ιαματικού νερού

2.1 στον τόπο εμφάνισης ή άντλησης του ιαματικού πόρου

2.2. με εμφιαλωμένο ιαματικό πόρο.

3. Βιομηχανική χρήση.

εμφιάλωση ιαματικού νερού για χρήση εκτός του τόπου εμφάνισης ή παραγωγής του.

4. Εισπνοθεραπεία, αγωγή με εισπνοή ή διοχέτευση στην αναπνευστική κοιλότητα ιαματικών φυσικών ατμών

4.1 με μεμονωμένες συσκευές εισπνοής ατμών

4.2 με πεπιεσμένο αέριο

4.3 με άμεσο ψεκασμό στη φαρυγγική κοιλότητα

4.4 σε αίθουσες ομαδικών θεραπειών

4.5 σε φυσικές κοιλότητες (σπήλαια – σπηλαιοθεραπεία).

5. Ρινοπλύσεις.

6. Πηλοθεραπεία, αγωγή με επικάλυψη ή άμεση επαφή του σώματος ολική ή τοπική με ιαματικό φυσικό πηλό

6.1. σε κοινόχρηστες δεξαμενές (πισίνες)

6.2. σε ατομικούς λουτήρες

6.3. σε φυσικές κοιλότητες

6.4 . με επάλειψη πηλού.

7. Σπηλαιοθεραπεία, αγωγή μέσω επιδρωσης λόγω των ειδικών κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν μέσα στο σπήλαιο.

8. Κλιματοθεραπεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΚΥΡΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΘΕΡΜΑΛΙΣΜΟΥ

1. Αναζωογόνωση, Ευεξία, Αισθητική

1.1 σε κοινόχρηστες δεξαμενές (πισίνες)

1.2 αισθητική προσώπου και σώματος

1.3 με επάλειψη πηλού

1.4 παρασκευή καλλυντικών ιδιοσκευασμάτων

1.5 εγκαταστάσεις «Σάουνα»

1.6 εγκαταστάσεις Γιαγκούτσι-υδρομασάζ

1.7 εγκαταστάσεις μασάζ, σιάτσου

1.8 εγκαταστάσεις με ατμόλουτρα (χαμάμ).

2. Υδροθεραπεία, αγωγή με βάση το νερό (φυσικό θερμό, μεταλλικό, θερμομεταλλικό, θαλασσινό ή μείγμα αυτών), καθώς και τα προϊόντα του, σε υγρή, στερεά ή αέρια μορφή.

2.1 Σε κοινόχρηστες δεξαμενές (πισίνες)

2.2 Σε ατομικούς λουτήρες.

3. Κλιματοθεραπεία .

4. Θαλασσοθεραπεία, η χρήση θαλασσινού νερού σε ατομικούς λουτήρες ή ατομικές δεξαμενές, καθώς και των προϊόντων του, οργανικών ή ανόργανων, για θεραπευτικούς ή αισθητικούς σκοπούς.

5. Αρωματοθεραπεία, αγωγή με βάση αρωματικά έλαια

6. Πηλοθεραπεία, η χρήση ιλύος πλούσιας σε ορυκτά και οργανικά συστατικά για θεραπευτικούς ή αισθητικούς σκοπούς (συνώνυμα: φανγκοθεραπεία, λασποθεραπεία).

7. Σπηλαιοθεραπεία.

8. Φυκοθεραπεία, μορφή θαλασσοθεραπείας με βάση τα φύκια.

9. Φυτοθεραπεία, θεραπευτική ή αισθητική αγωγή με χρήση χλωρίδας.

10. Εισπνοθεραπεία, εισπνοή υδρατμών εμπλουτισμένων φυσικά ή τεχνητά με αέριες ανόργανες ενώσεις που χρησιμεύει για τη θεραπεία αναπνευστικών προβλημάτων.

11. Αγωγή Κνείρ, Αγωγή με χρήση κρούου νερού.

12. Παραφινοθεραπεία, επάλειψη του σώματος με παραφινέλαια.

13. Πιεσοθεραπεία (Pressotherapy).

14. Ατμοθεραπεία (Σάουνα).

15. Αμμοθεραπεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

1. Έργα υδροληψίας.
  - 1.1 Έργα σύλληψης ιαματικού φυσικού πόρου από υδροφόρους σημειακά ή εκτεταμένα
  - 1.2 Έργα υδρομάστευσης πηγών
  - 1.3 Έργα σύλληψης ιαματικού φυσικού πόρου από επιφανειακά σώματα νερού
  - 1.4 Έργα απόληψης πηλού
  - 1.5 Έργα απόληψης αερίου
  - 1.6 Έργα άντλησης ιαματικού πόρου.
2. Έργα μεταφοράς ιαματικού φυσικού πόρου.
  - 2.1 Αγωγοί μεταφοράς ιαματικού φυσικού πόρου από το σημείο σύλληψής του σε συγκεκριμένο σημείο διανομής ή χρήσης.
3. Δίκτυα.
  - 3.1 Δίκτυα διανομής
  - 3.2 Δίκτυα μεταφοράς.
4. Έργα ρύθμισης – αποθήκευσης
  - 4.1 Έργα ρύθμισης ιαματικού φυσικού πόρου
  - 4.2 Έργα αποθήκευσης ιαματικού φυσικού πόρου
  - 4.3 Έργα ρύθμισης επιφανειακών ιαματικών φυσικών πόρων.
5. Έργα ενδεχόμενης επεξεργασίας ιαματικού πόρου
6. Έργα τροφοδότησης σε περιπτώσεις
  - 6.1. Εγκαταστάσεων υδροθεραπείας
  - 6.2 .Εγκαταστάσεων αναψυχής
  - 6.3 .Εγκαταστάσεων πηλοθεραπείας
  - 6.4 .Εγκαταστάσεων ποσιθεραπείας
  - 6.5. Εγκαταστάσεων εμφιάλωσης.
7. Έργα βελτίωσης της απόδοσης υφιστάμενων έργων υδροληψίας
  - 7.1 Καθαρισμός γεωτρήσεων
  - 7.2 Αντικατάσταση φιλτροσωλήνων, αντλητικών συγκροτημάτων κ.α.
  - 7.3 Βελτίωση της απόληψης ή υδρομάστευσης ιαματικών πόρων
  - 7.4 Καθαρισμός ιαματικών πηγών.
8. Έργα αύξησης της ποσότητας ή και βελτίωσης της ποιότητας
  - 8.1 Έργα παραγωγής ιαματικών ρευστών, όπως γεωτρήσεις, φρέατα κ.λπ.
  - 8.2 Υδρομάστευση πηγών.
9. Έργα διαπίστωσης ή και παρακολούθησης (Monitoring)
  - 9.1 Ερευνητικά έργα, όπως γεωτρήσεις, φρέατα κ.λπ.
  - 9.2 Έργα για δειγματοληψίες ρευστού
  - 9.3 Πιεζομετρικές γεωτρήσεις.
10. Έργα μείξης αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου με κοινό ή θαλασσινό νερό.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV

ΚΕΝΤΡΑ ΙΑΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ ΘΕΡΜΑΛΙΣΜΟΥ

Οι εγκαταστάσεις στις οποίες γίνεται χρήση αναγνωρισμένων, κατά το άρθρο 3 του παρόντος νόμου, ιαματικών φυσικών πόρων, καθώς και παροχή υπηρεσιών θερμολισμού, διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

1) Κέντρα Ιαματικού Τουρισμού με χρήση ιαματικού φυσικού πόρου:

- α) ιαματικού νερού,
- β) φυσικού πηλού,
- γ) αερίων ατμών,
- δ) φυσικής θερμότητας σε σπήλαια.

2) Κέντρα-Θερμολισμού

A. Με χρήση:

- α) αναγνωρισμένου φυσικού ιαματικού πόρου
- β) θαλασσινού νερού ζεστού ή κρύου
- γ) κοινού νερού ζεστού ή κρύου
- δ) τεχνητού πηλού
- ε) υδρατμών
- στ) αρωμάτων.

B. Με εφαρμογή:

- α) μασάζ
- β) κινησιοθεραπείας
- γ) μηχανοθεραπείας
- δ) ακτινοθεραπείας
- ε) φωτοθεραπείας
- στ) θερμοθεραπείας
- ζ) ηλεκτροθεραπείας
- η) αεροθεραπείας
- θ) solarium.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΑΝΑΚΗΡΥΓΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΪΣΧΥΣΑΝ ΔΙΚΑΙΟ

1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΕΒΡΟΥ

1. Ι.Π. ΤΡΑΪΑΝΟΥΠΟΛΗΣ
2. Ι.Π. ΨΑΡΟΘΕΡΜΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

1. Ι.Π. ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
2. Ι.Π. ΚΡΗΝΙΔΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ

- 1 Ι.Π. ΓΕΝΗΣΑΙΑΣ (ΠΟΤΑΜΙΑΣ)
2. Ι.Π. ΕΧΙΝΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ

1. Ι.Π. ΘΕΡΜΙΑ (ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ)

1. 2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

1. Ι.Π. ΘΕΡΜΗ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ (ΣΕΔΕΣ)
2. Ι.Π. ΛΑΓΚΑΔΑ
3. Ι.Π. ΝΕΑΣ ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ
4. Ι.Π. ΣΟΥΡΩΤΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ

1. Ι.Π. ΓΙΑΝΝΕΣ
2. Ι.Π. ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ
3. ΠΗΛΟΣ ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ
- 4.ΥΔΡΟΓΕΩΤΡΗΣΗ ΠΙΚΡΟΛΙΜΝΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΠΕΛΛΗΣ

1. Ι.Π. ΛΟΥΤΡΩΝ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ (ΑΡΙΔΑΙΑΣ)
2. Ι.Π. ΛΟΥΤΡΟΧΩΡΙΟΥ (ΠΕΤΡΑΙΑΣ)

ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

1. Ι.Π. ΝΙΓΡΙΤΑΣ
2. Ι.Π. ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

1. Ι.Π. ΑΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ (ΔΟΥΜΠΙΑ)
2. Ι.Π. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ)

3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

1. Ι.Π. ΑΜΜΟΥΔΑΡΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

1. Ι.Π. ΞΥΝΟ ΝΕΡΟ
2. ΑΓΡΑΠΙΔΙΩΝ-ΛΙΜΝΟΧΩΡΙΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

1. Ι.Π. ΚΙΒΩΤΟΥ

4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΗΣ

1. Ι.Π. ΧΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

1. Ι.Π. ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ
2. Ι.Π. ΚΑΒΑΣΙΩΝ ΠΥΞΑΡΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

1. Ι.Π. ΠΡΕΒΕΖΗΣ

5. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

1. Ι.Π. ΣΜΟΚΟΒΟΥ
2. Ι.Π. ΣΟΥΛΑΝΤΑ
3. Ι.Π. ΔΡΑΝΙΤΣΑΣ – ΚΑΪΤΣΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

1. Ι.Π. ΚΟΚΚΙΝΟ ΝΕΡΟ

6. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

1. Ι.Π. ΞΥΓΚΙΑ-ΟΡΘΩΝΙΩΝ

7. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ

1. Ι.Π. ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΟΥ
2. Ι.Π. ΑΓΡΑΠΙΔΟΚΑΜΠΟΥ
3. Ι.Π. ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΕΦΑΝΙ
4. Ι.Π. ΚΡΕΜΑΣΤΩΝ ΒΑΛΤΟΥ
5. Ι.Π. ΛΙΤΣΕΚΙ
6. Ι.Π. ΜΟΥΡΣΤΙΑΝΟΥ
7. Ι.Π. ΣΤΑΧΤΗΣ ΠΟΡΙΑΡΗ
8. Ι.Π. ΧΕΛΟΒΑ ΜΠΑΝΙΩΤΗ

ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ

1. Ι.Π. ΑΡΑΧΩΒΙΤΙΚΩΝ
2. Ι.Π. ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ

1. Ι.Π. ΚΑΪΑΦΑ
2. Ι.Π. ΚΟΥΝΟΥΠΕΛΙΟΥ
3. Ι.Π. ΚΥΛΛΗΝΗΣ
4. Ι.Π. ΞΥΛΟΚΕΡΑΣ
5. Ι.Π. ΠΟΥΡΝΑΡΙ ΠΕΛΟΠΙΟΥ
6. Ι.Π. ΦΡΑΣΙΝΙΑΣ

8. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

1. Ι.Π. ΑΙΔΗΨΟΥ
2. Ι.Π. ΓΙΑΛΤΡΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ

1. Ι.Π. ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ
2. Ι.Π. ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΟΥ
3. Ι.Π. ΚΑΜΜΕΝΩΝ ΒΟΥΡΛΩΝ
4. Ι.Π. ΚΟΝΙΑΒΙΤΗ
5. Ι.Π. ΠΑΛΑΙΟΒΡΑΧΑΣ
6. Ι.Π. ΠΛΑΤΥΣΤΟΜΟΥ
7. Ι.Π. ΥΠΑΤΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΦΩΚΙΔΑΣ

1. Ι.Π. ΚΙΡΡΑΣ

9. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

1. Ι.Π. ΕΥΡΥΑΛΛΗΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ
2. Ι.Π. ΛΙΜΝΗΣ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ
3. Ι.Π. ΜΕΘΑΝΩΝ
4. Ι.Π. ΣΟΥΒΑΛΑΣ ΑΙΓΙΝΑΣ

10. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

1. Ι.Π. ΗΡΑΙΑΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

1. Ι.Π. ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ
2. Ι.Π. ΛΟΥΤΡΩΝ ΩΡΑΙΑΣ ΕΛΕΝΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

1. Ι.Π. ΒΡΩΜΟΝΕΡΙΟΥ

11. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΛΕΣΒΟΥ

1. Ι.Π. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ (ΛΙΣΒΟΡΙΟΥ)
2. Ι.Π. ΕΥΘΑΛΟΥΣ
3. Ι.Π. ΘΕΡΜΗΣ
4. Ι.Π. ΚΟΛΠΟΥ ΓΕΡΑΣ
5. Ι.Π. ΠΟΛΥΧΝΙΤΟΥ
6. Ι.Π. ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

1. Ι.Π. ΘΕΡΜΟ ΛΕΥΚΑΔΑΣ ΙΚΑΡΙΑΣ
2. Ι.Π. ΙΚΑΡΙΑΣ
3. Ι.Π. ΠΟΤΑΜΙΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΧΙΟΥ

1. Ι.Π. ΑΓΙΑΣΜΑΤΑ

12. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

1. Ι.Π. ΑΓ. ΦΩΚΑ ΚΩ
2. Ι.Π. ΘΕΡΜΩΝ ΚΑΛΥΜΝΟΥ
3. Ι.Π. ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΡΟΔΟΥ
4. Ι.Π. ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

1. Ι.Π. ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ ΜΗΛΟΥ
2. Ι.Π. ΚΥΘΝΟΥ

13. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

1. Ι.Π. ΠΑΝΑΣΣΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ

1. Ι.Π. ΜΕΣΑ ΧΩΡΙΟ (ΛΙΜΠΙΝΑΡΕ)
2. Ι.Π. ΤΖΑΝΟΥΔΙΑΝΩΝ

Άρθρο 25
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει έξι (6) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 8 Νοεμβρίου 2004

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Παπουτσής Χρήστος
Σγουριδής Παναγιώτης
Ανωμερίτης Γεώργιος
Αργύρης Ευάγγελος
Διαμαντίδης Ιωάννης
Δριβελέγκας Ιωάννης
Κεγκέρογλου Βασίλειος
Κουσέλας Δημήτριος
Λωτίδης Λάζαρος
Μερεντίτη Αθανασία
Μωραΐτης Αθανάσιος
Παπαγεωργίου Αθανάσιος
Πιπεργιάς Δημήτρης
Ρήγας Παναγιώτης
Σιδηρόπουλος Αναστάσιος
Στρατάκης Εμμανουήλ
Τζουμάκας Στέφανος
Τόγιας Βασίλειος

Τσοχατζόπουλος Απόστολος - Αθανάσιος
Χατζημιχάλης Φώτιος
Αράπογλου Χρύσα
Βαρβαρίγος Δημήτριος
Γεωργακόπουλος Δημήτριος
Γκερέκου Άντζελα
Κατσιλιέρης Πέτρος
Κατσιφάρας Απόστολος
Κουλούρης Κίμων
Όθωνας Εμμανουήλ
Παρασκευάς Ιωάννης
Σκανδαλίδης Κώστας
Τζακρή Θεοδώρα
Χριστοδουλάκης Νίκος
Αντωνίου Τόνια
Ρέππας Δημήτριος
Καστανίδης Χάρης
Καϊσερλής Κώστας
Τσουρή Ελπίδα
Χωρέμης Αναστάσιος
Φωτιάδης Απόστολος
Ντόλιος Γεώργιος
Τσακλίδης Γιάννης
Τσίμας Κων/νος
Αηδόνης Χρήστος
Γερανίδης Βασίλης
Πασχαλίδης Γεώργιος
Μουσιώνης Αριστείδης
Μπόλαρης Μάρκος
Κουτμερίδης Στάθης
Λιάνης Γεώργιος
Παπαχρήστος Ευάγγελος
Ρόβλιας Κων/νος
Σαλαγιάννης Νικόλαος
Έξαρχος Βασίλης
Νασιώκας Έκτορας
Μακρυπίδης Αντρέας
Κουτσούκος Γιάννης
Αντωντακόπουλος Παναγιώτης
Φούρας Ανδρέας
Σπηλιόπουλος Κώστας
Βέρρας Μιλτιάδης
Παπαγεωργίου Γιώργος
Κολιοπάνος Θόδωρος
Παντούλας Μιχάλης
Παπαδήμας Λάμπρος
Πάγκαλος Θεόδωρος
Βρεττός Κων/νος
Χριστοφιλοπούλου Εύη
Οικονόμου Βασίλης
Μανωλάκης Άγγελος
Σχοιναράκη - Ηλιάκη Ευαγγελία
Φραγκιαδουλάκης Μάνος
Σκουλάκης Μανώλης
Πετσάλνικος Φίλιππος
Ματζαπετάκης Στέλιος
Περλεπέ – Σηφουνάκη Αικατερίνη